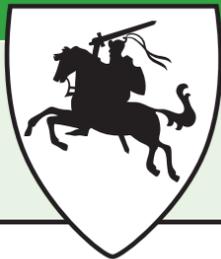

“
SU ŽALGIRIU – UŽ LIETUVĄ!

ŽALGIRIS

Pašaukimas - tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui

Lietuvos skautai, pažymintys organizacijos 100-metį, tebeturi tą patį tikslą, kokį iškėlė skautų įkūrėjas, Didžiosios Britanijos armijos karininkas lordas Robertas Baden-Pauelis (Robert Baden-Powell) prieš 111 metų - ugdyti kartą, kuriai rūpėtų kasdien padaryti bent vieną gerą darbą: būti sese, broliu kitam, tarnauti Dievui, Tėvynei ir artimui. Stengtis palikti šį pasaulį gražesni, geresni nei radęs, žvelgti į šviesiąją gyvenimo pusę.

Šiandien kalbiname trečiojo skautų istorijos tomo „Lietuviškoji skautija 1986-2018“ sudarytoją, paskautininkę filisterę Nomedą BEPIRŠTYTĘ.

- Daugelis galvoja, kad skautų veikla - tik miškai, laužai, rikiuotės ir stovyklos...

- Ne tik. Bet ir tai yra labai svarbi veikla. Kam skautams stovyklos, sueigos, žygiai, miškas, laužas, rikiuotės, mazgai? Tik tam, kad vaikas taptų geru skautu, užaugtų pilnaverčiu, atsakingu, kuriančiu Lietuvą žmogumi. Ne taip paprasta, kaip atrodo, surengti skautų stovyklą. Atvažiuojame į tuščią lauką, mišką ir per kelias dienas turime pasistatyti ne tik palapines, stalą, prie kurio valgysime, suolus, kryžių, prie kurio vyks susikaupimas, stovyklos vartus, indaują, prausyklas, kartais tenka net tiltą per upelį nutiesti. Ir viskas be vinių, tik skautiškais mazgais surišta. Patys ruošiamės maistą, einame į mišką rinkti malkų. Stovyklos programa pati įvairiausia - pokalbiai, estafetės, žygiai po garsias apylinkių vietas, gerojo darbo darymas, vakarai prie laužo su dainomis, vaidinimai. Budėjimas stovykloje per naktį, gamtos pažinimas, įvairūs istoriniai, tautiniai žaidimai. Kiekvieną rytą ir vakarą pradėdame skautiška rikiuote, kurioje kiekvienas vienas atžygiuoja su savo daina ir tai dienai sugalvotu šūkiu, giedamas Lietuvos himnas, nuleidžiamos ir pakeliamos Lietuvos ir stovyklos vėliavos. Dažnai stovykloje galima įgyti ir skautiškų specialybių. Pastaruoju metu - gido, pelkių žinovo, žvaigždologo, kinologo, liturgisto, pirmosios pagalbos teikėjo. Stovykloje vaikas gali pabūti: inžinieriumi, aktoriumi, dainininku, gamtininku, virėju, stovyklos saugotoju, gidu, psichologu - kai reikia nuraminti namų pasiligusį draugą, kalbininku - gali išmokti visų kraštų tarmių. Pastebėti vaiko stipriąsias puses bei padėti jam save atrasti ir per veiklą tą jo talentą auginti yra vadovo uždavinys. Mes vadiname vieni kitus broliais ir sesėmis. Nesvarbu patirtis, amžius ar turimas statusas, todėl stovykloje vyrauja labai šilta atmosfera, saugiai jaučiasi net patys mažiausieji. Užsimezga draugystės visam gyvenimui. Pasibaigus stovyklai, vietovė sutvarkoma taip, kad nerastumėte nė vienos duobės ar šiukšlės. Tai taisyklė ir skautų įkūrėjo priesako - palikti šį pasaulį gražesni nei radome - vykdymas.

Pati didžiausia ir įspūdingiausia stovykla per visą šimtmetį buvo sukviesta praėjusią liepą Rumšiškėse. Daugiau nei savaitę trukusioje stovykloje dalyvavo 3300 skautų, sukurtas palapinių miestas su gatvių pavadinimais, 5 pastovklėmis. Visa tai nuveikė 800 savanorių, kurių dauguma buvo skautai. Kiekviena stovykla skautams tampa įvykiu, apie kurį kalbama visus metus ir nepamirštama netgi tapus suaugusiu skautu. Ne veltui Robertas Baden-Pauelis yra pasakęs, kad viena skautų stovykloje praleista diena verta keturių mėnesių mokymų patalpoje.

Nomeda BEPIRŠTYTĘ
Paskautininkė

▶ Ne veltui Robertas Baden-Pauelis yra pasakęs, kad viena skautų stovykloje praleista diena verta keturių mėnesių mokymų patalpoje

- Duodami priesaiką skautai pasižada tarnauti Dievui, Tėvynei, artimui. Ar nepakito šių priesaikų suvokimas per 100 metų? Kaip juos vykdyti sekasi mūsų dienų jaunimui?

Prieškariu skautų organizacija buvo labai vertinama ir globojama. Dažniausiai skautai kūrėsi miesteliuose, o jų vadovai buvo tos vietovės šviesuoliai, inteligentai, mokytojai, karininkai. Skautams yra vadovavusi Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė, Pranas Žižmaras, Juozas Šarauskas, Stanislava Venclauskienė, Antanas Saulaitis. Skautus šefavo prezidentai Aleksandras Stulginskis ir Antanas Smetona.

1939 m. skautų gretose buvo per 15 tūkst. narių. Istorija atskleidė tos Lietuvos kartos vertybių stiprybę. Didelė jos dalis buvo išvežta į Sibirą, turime pasakojimų, kaip jiems skautiška patirtis padėjo išgyventi kelias paras laukinėje taidoje ar įkritus į vandenį nepaskęsti. Dalis skautų išėjo į mišką. Skautais buvo partizanai Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Lionginas Baliukevičius-Dzūkai. Daugelis skautų liko okupuotoje Lietuvoje, bet nutraukė skautiškos veiklos. Advokatė Gražybė Venclauskaitė padėdavo konsultacijomis. Nacionalizavus skautų turtą, sesės savo vėliavos neatidavė, per sovietmetį ją išslapstė savo butuose. Muziejininkė K.Galaunienė iki karo nespėjo duoti skautų įžodžio. Įžodį ji davė paslapčia sugrįžusi iš Sibiro. Dabartinio Mikalojaus Konstantino Čiurlionio muziejaus muziejininkė skautė Rimutė Rimantienė priėmė ir kartu su kitais kolegomis išsaugojo apie 500 tarpukario Lietuvos

sumaištinti, į jos tėvų namus įsiveržė keli policininkais apsimetę jaunuoliai. Nusiaubę namus, jie bandė išniekinti Eleną, bet mergina verčiau pasirinko mirtį nei negarbę. Tai šių dienų skautams ir visuomenei tarsi užuomina už kokias vertybes mes galėtume atiduoti savo gyvybę. Istorija rodo, kad prieškarinio skautai tikrai laikėsi duotos priesaikos.

- Skaute tapote anksti, audringais valstybės atkūrimo metais, Vilkauskijoje, būdama mokinė. Kas jus atvedė į skautų organizaciją? Kokia skautų veikla buvo tuo metu?

- Manau, paskatino mane pats laikmetis - atgimimo, patriotizmo banga ritosi per Lietuvą. Vyresnieji draugai pradėjo kurti ateitininkų organizaciją, mums, paaugliams, norėjosi kažko kito, maištingesnio. Sužinojome apie skautus. Nuėjome pas tuometinės Vilkauskijos II vidurinės mokyklos direktorių. Skyrė mums patalpas ir net 2 stendus. Pirmuosius žingsnius žengėme 1988 metais. Mus pakvietė dalyvauti pirmojoje visos Lietuvos skautų sueigoje, po to - atkuriamajame suvažiavime. Gausybė patriotiškai nusiteikusių bendraamžių labai įkvėpė. Pirmuosius įžodžius kartu su draugėmis davėme 1989 m. liepą Pietų Lietuvos skautų stovykloje, prie Dusios ežero, o rudenį prasidėjo darbas. Pasivadiname „Gražinos“ draugove, tokia gyvavo Vilkauskijoje iki karo. Veikla išties buvo šiek tiek kitokia nei šiandienos skautų. Jau su uniformomis ir kaklaraiščiais dalyvavome Baltijos kelyje, turėjome tradiciją kartu su ateitininkais persirengus Trimis karaliais lankyti mokytojus, tvarkydavome apleistus kapus, vadovaujami sąjūdininko Kosto Janulaičio dalyvavome Budavonės kankinių vietos tvarkyme ir atidarymo iškilnėse. Tai buvo pirmas kartas, kai viešai pasirodėme su skautų uniformomis. Žmonių reakcija buvo jautri: vieni verkė į mus žiūrėdami, kiti apkabindavo. Mūsų uniformos, matyt, buvo žen-

klas, tarpukario Lietuvos priminimas, todėl žmonės taip reagavo, nes aplinkui dar viskas buvo labai sovietiška. Ėjome visur, kur tik vyko kas nauja. Dalyvavome Alksnėnų koplytėlės šventinime, sodinome ažuoliukus Jono Basanavičiaus tėviškėje, vykome į Tautos patriarcho giminės pamatų šventinimą. 1990 m. mus pakvietė į Karaliaučiaus televiziją, kviesdavo į Sąjūdžio ir kitus visuomeninius renginius. Džiaugiuosi, kad Vilkauskijoje mūsų sukurta draugovė gyvuoja iki šiol.

- Mokyklose kūrėsi skautų organizacijos, o greta veikė pionieriai. Ar nebuvo konfrontacijos, niekas nepersekiojo?

- Yra tekę girdėti, kad kai kur mokytojai atkalbinėdavo, sakydami, kad galime užsikirsti kelius stoti į aukštąsias mokyklas. Pasiryžimo tapti skautu tuomet tikrai reikėjo. Žinau istoriją, kaip 1988 metais vienas brolis iš Vilniaus rugsėjo 1-ąją atėjo pas mokyklos direktorių, nusirišo kaklaraištį ir pareiškė, kad nebebus pionierius. Išėjęs prieš klasę, jis papasakojo apie skautus, pasiūlė kitiems prisijungti prie organizacijos ir sulaukė visos klasės palaikymo.

- Kada mes galime tikėtis knygos apie atgimusią skautų organizaciją? Galbūt perskaitysime ko iki šiol nebuvo girdėję?

- Knyga rašoma kartu su išeivijos lietuviais, todėl jos darbų apimtis labai didelė. Prognozuoti, kada knygą pabaigsime, nelengva. Pirmasis knygos apie skautus tomas - ją rašė skautų veiklos Lietuvoje kūrėjas Petras Jurgėla - rengtas daugiau nei 20 metų. Labai norėčiau, kad knyga pasirodytų iki 2020 metų. Ji turėtų būti įdomi kiekvienam, ypač besidominčiam istorija ir jaunimo ugdymu. Sužinosite ne tik skautų istoriją, bet ką gražaus nuveikė ir kuo gyvena skautai. Tikrai ne vieną gerą idėją galėsite pasiskolinti. Manau ir patys skautai nustebės pamatę, kaip skirtingai skautybė skleidžiasi skirtingose Lietuvos ir pasaulio vietose.

Šiandien mūsų skautybė labai įvairi, išsibarsčiusi po visą pasaulį. Išeiviai skautauja Australijoje, Europoje, Amerikoje ir Kanadoje. Lietuvoje skautų turime beveik visose apskrityse. Daugiausia yra sausumos skautų - mėgstančius iššūkius vandenyje buria jūrų skautai, mylinčius dangų - oro, mylinčius žirgus, o ypač lietuviškus žemaitukus, - kviečia raitieji skautai. Akademinių jaunimą ir *alumnus* buria universitetuose veikianti skautiška, studentiška korporacija, žemaičiai buria savo krašto vaikus. Vilniuje ir Vilnios krašte skautauja lenkų skautai - harceriai, Visagine - rusų skautai, kuriais naujas žydų skautų vienetas. Visą skautišką šeimą jungia bendras Apskritasis Skautiškų organizacijų stalas.

Kalbino Dalia BYČIENĖ

Valstybė stipri kariuomene ir piliečių ryžtu gintis

Nuo 1918 metų sugebėjusi sukurti gana gerai ginkluotą kariuomenę, 1940 metais Lietuva nesipriešindama pasidavė okupuojama Sovietų Sąjungos. Kas lemia Tautos atsparumą įvairioms agresijos formoms ir kokioms grėsmėms mes turime būti pasiruošę?

Apie tai prie ŽALGIRIO NACIONALINIO PASIPRIEŠINIMO apskritojo stalo diskutavo Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras, pirmasis po atkurtos Lietuvos Nepriklausomybės krašto apsaugos ministras Audrius BUTKEVIČIUS, Seimo narys, Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos atstovas Kęstutis MASIULIS ir Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras, kelias kadencijas buvęs krašto apsaugos ministru Juozas OLEKAS. Diskusiją vedė žalgirietis Gediminas JAKAVONIS.

G.JAKAVONIS: Lietuvos kariuomenė mini šimtmetį. Negaliu nepriminti, kad Sąjūdžio laikais būtent Varėnos skyrius pirmas išskėlė mintį, kad lapkričio 23-ąją reikėtų minėti kaip Lietuvos kariuomenės dieną. Gerbiamas Audriau, kadangi pats dalyvavai atkuriant Lietuvos kariuomenę, pabandyk palyginti, kas buvo bendra ir kas skyris kuriant kariuomenę 1918-aisiais ir dabar.

A.BUTKEVIČIUS: 1918 m. atkuriamai valstybei buvo kilusios šiek tiek kitokio pobūdžio grėsmės. Per Lietuvą trejetą kartų buvo persiritusi fronto linija, buvo daugybė pabėgusių žmonių, daug jų buvo paimita į svetimas kariuomenes, kur jie gavo karinį krikštą. Ir pati visuomenė buvo susidūrusi su karu, mirtimis ir kariškių veiksmais. Tad Lietuvos kariuomenė 1918 m. buvo formuojama karo įvykių kontekste, kova buvo to momento realybė. Mūsų senoliai ėjo į kariuomenę, kuri labai greitai pradėta naudoti pagal paskirtį - reikėjo „pastatyti į vietą“ mūsų tuometiniams priešams, turio omenyje - bolševikus. Taigi ta kariuomenė prieš ginkluotą priešą turėjo vykdyti klasikinės kariuomenės uždavimus. Lietuvos savanorių pagrindu sujungtos pajėgos Nepriklausomybės atstatymo laikotarpiu atliko savo vaidmenį. Mums 1990 metų politiniame kontekste į kariuomenę taip pat teko pažvelgti per klasikinį karinių pajėgų atkūrimo prizmę. Mes turėjome pagaminti universalų instrumentą, kuris labiau veiktu kaip politinė jėga, siekiant stabilizuoti to meto iššūkius mūsų saugumui ir suvaldyti grėsmes.

Kaip tik tuo metu man pasidarė aišku, ką turėjo omenyje Karlas fon Klauzevicas sakdamas, kad ginkluotosios pajėgos vykdo politikos tąsą kitomis priemonėmis. Mes kariuomenę ir suvokėme kaip politinių veiksmų tąsą. Visų pirma, mes turėjome pademonstruoti, kad esame valstybė ir kad valstybė kontroliuoja savo teritoriją. Todėl pirmas mūsų uždavinys buvo atkurti Pasienio apsaugos tarnybą, ką mes ir padarėme. Kita grėsmė, kuri mums buvo kilusi, - Tarybų Sąjungos vykdoma prievartinė politika, kai Lietuvos jaunimas buvo

imamas į tarybinę kariuomenę. Mums reikėjo labai aiškiai pasakyti žmonėms, kodėl jie turi eiti į mūsų kariuomenę. Mes pasakėme: valstybė yra atkurta, valstybė turi savo kariuomenę ir Lietuvos piliečių pareiga yra tarnauti savo kariuomenėje. Mes labai greitai įvykdėme šauktinių amžiaus jaunuolių surašymą. Derybose su Tarybos Sąjungos generalinio štabo ir Gynybos ministerijos atstovais labai aiškiai teigėme, kad mūsų žmonės jiems neturi jokios prievolės ir su mumis privaloma derėtis. Šį faktą pavertėme politiniu svirtu, kuris buvo reikalingas. Kita vertus, prieš mus buvo nukreiptos įvairaus pobūdžio „hibridinio“ karo apraiškos. Lietuvoje buvo ne tik Rusijos kariuomenė, kuri elgėsi pakankamai drausmingai, nepaisant kai kurių incidentų. Reikia prisiminti, kad Tarybų Sąjunga naudojo ir kitas priemones, t.y. Vilniaus krašto separatizavimo politiką, bandydamą vietiniams lenkams suteikti

vilktį, kad štai dabar jie gali atkurti kažkokį nepriklausomą darinį. Panašūs dalykai vyko ir Kaliningrado srityje. Todėl mūsų sukurtas pajėgas teko, kaip aš sakiau, panaudoti personaliniam spaudimui organizuoti. Mes tiksliai identifikavome potencialius prieššūkininkus, su kuriais dirbome geriauriausiu iš to meto KGB darbuotojų išmoktais metodais. Galiausiai pasakėme, kad tai buvo efektyvi veikla. Vėliau mes turėjome ir kitų uždavinių, kurie buvo susiję su Tarybų Sąjungos ir Rusijos kariuomenės išvedimu ir išvedimo aptarnavimo reikalais. Tai buvo daugiau politinio pobūdžio uždaviniai.

G.JAKAVONIS: Pradėję tokiomis atsiminimais ir palyginimais, eikime prie 1940-ųjų. 40 proc. mūsų biudžeto buvo skiriama ginkluotei, bet štai užėjus okupantų kariuomenei neiššovėme nė vieno šūvio. Kas atsitiko? Juk turėjome ir paruoštų generolų, tačiau vieni nusišovė, kiti išvažiavo į užsienį. Kodėl taip įvyko?

K.MASIULIS: Noriu pasakyti, kad tie laikotarpiai - pirmosios ir dabartinės Respublikos - yra gana skirtingi, juos lyginti būtų labai sunku. Tarkime, 1918 metais, kai buvo kuriama kariuomenė, buvo išoriniai priešai, su kuriais kovojome. Tačiau buvo ir išorinis sąjungininkas - Vokietija, kuri finansavo ir rėmė savano-

riais, padėjo lietuvius apmokyti, todėl mūsų kariuomenė įgaudavo vis daugiau pasitikėjimo ir pan. Jos net ir bolševikai bijodavo. Galų gale kariuomenė iš tikrųjų buvo pakankamai stipri, gausiai finansuojama, jai skiriama net trečdalis biudžeto, ji buvo gerai ginkluota. Buvo ruošiamasi teritorinei gynybai ir mūšiu, tačiau su stipriu priešininku tą padaryti yra labai sudėtinga. Kai graso stiprus priešininkas, mes neturime tinkamų gamtinių sąlygų, pvz., kaip Suomija, tad priešintis būtų gana sudėtinga. Partizaninis pasipriešinimas buvo neparengtas, neapgalvotas. Kitas dalykas - tuo metu mes neturėjome sąjungininkų. Latviai ir estai buvo sutarę dėl bendros gynybos, bet ta sutartis irgi nebuvo realizuota. Lietuva turėjo stiprius priešininkus - lenkus, su kuriais ruošėsi kariauti, ir vokiečius, kurie taip pat buvo pakankamai agresyvūs ir pavojingi. Tuo metu atrodė, kad draugiškiausi kaimynai, tiesa, nors mes su jais neturėjome net sienos, buvo vėliau mus okupavę sovietai. Mes net morališkai nebuvo nusiteikę, kad su jais teks kautis. Šios aplinkybės, manau, labai daug ką lėmė. Galų gale įvairios politinės aplinkybės, ultimatumo pateikimas, žaibiškumas lėmė supratimą, kad pasipriešinti būtų

Audrius BUTKEVIČIUS
Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras

► Pagrindinis resursas gynyboje yra ne kariuomenė, o visuomenės nusiteikimas ir pasiruošimas gintis

ne. Dabartinis finansavimas atitinka poreikius, mes skiriame du procentinius punktus. Tada skyriaus dalis šiandien yra mažesnė, apie 10-15 proc. Bet tikrai yra investuojama į technologijas, turime glaudų ryšį su partneriais, su sąjungininkais. Lietuvoje kartu su jais mes atliekame mokymus, čia yra ir Vokietijos, ir kitų šalių kariuomenės, pasiruošusios gintis kartu su mumis. Prisimenu tuos pokario laikus, kai vis laukdavome, kol ateis kas nors padėti mūsų kariams, partizanams ginti ir vaduoti kraštą, bet taip ir nesulaukėme.

G.JAKAVONIS: Reikėtų dar papildyti, kad mes ir patys dalyvaujame amerikiečių misijose Afganistane.

J.OLEKAS: Taip, mes labai teisingai darome. Yra žymiai pigiau dalyvauti kartu su savo sąjungininkais kur nors kitur ir, reikalui esant, sulaukti jų atėjimo čia. Norėčiau dar atsakyti į tą klausimą, kuris mums šiandien aktualus, yra ne tiesioginė karinė grėsmė, bet ir visų pasiruošimas, nusiteikimas gintis ir neleisti užimti savo krašto okupantams. Tada to tikėjimo nebuvo. Todėl šiandien labai svardytų ministrų parodą. Ir Vyrriausybėje, Pirmosios Respublikos metais, buvo ne vienas kariškis, kuris kūrė kariuomenę ir sulaukė tragiško likimo iš okupanto - „draugiško“ kaimyno. Paskui buvo sudėtos aukos ant Lietuvos Nepriklausomybės aukuro. Tebūnie tai mano padėka 1918 ir 1990 metų laikotarpiams. Pritačiau kolegų išvardintiems skirtumams, tačiau buvo ir panašumų. Dalis karininkų, tarnavusių okupantų - carinėje ir sovietinėje - kariuomenėse, sugrįžo ir atliko pareigą. Buvo ir dalis ne kariškių, kurie sugrįžo kurti kariuomenės nuo pat pagrindų. Šiandien mes turime labai modernią kariuome-

mentus - gynybos koncepciją, karinė doktriną - ir turime nacionalinę grėsmes. Ten parašyta, kad be tos tiesioginės karinės intervencijos yra kiti veikimo būdai - per ekonomiką, per ryšius, per propagandą, per klaidingas informacijas žiniams. Du kartus - ir XVIII a. pabaigoje, ir XX a. viduryje - Lietuva buvo okupuota, neiššovė nė vieno šūvio, nors, kaip minėjome, kariuomenė buvo pakankamai moderni, turėjo nemažai parengtų žmonių. Šiandien, manau, reikia sveikinti ir pasidžiaugti kariuomenės pasiekimais.

G.JAKAVONIS: Gerbiamas Audriau, sugrįžkime prie dabartinių grėsmių. Nuo ko mes turėtumėme gintis?

A.BUTKEVIČIUS: Į šį klausimą pabandyčiau atsakyti primindamas istorines paraleles. Pradėjome nuo labai aiškaus seno patarimo, kad šalis ir jos generoliai, besirušiantys gintis, paprastai ruošiasi buvusiam karui, kuriam jie kariavo. O agresorius ruošiasi jau kitokiam karui, nes jam reikia įžvelgti priešininko silpnąsias vietas ir įvertinti savo pranašumą. Toks mąstymas buvo pagrindinė mūsų nesėkmių priežastis ir abiejų Respublikų suirimo, ir 1940 metais. Jeigu bandytumėm aptarti situaciją šiuo požiūriu, tai šiandien ji yra geresnė. Mes turime partnerius, kurie mus verčia lygiuotis į juos. Pagrindinė problema tampa mūsų gebėjimas paruošti savo resursą gynybai. Pagrindinis resursas gynyboje yra ne kariuomenė, o visuomenės nusiteikimas ir pasiruošimas gintis. Noriu pasakyti,

kad vien emigracijos mastai liudija apie tai, jog tas pasiruošimas gintis yra toli gražu nepakankamas ir kad darbas, kuris turėtų būti daromas šioje srityje, atliekamas prastai. Mūsų bandymai pademonstruoti šaulius kaip aktyvią visuomenės dalį jungiančią organizaciją gynybai organizuoti, ar vieną kitą organizaciją greta, yra labai gražus pabandytas pasiguosinti ir įtikinti save, kad darome viską. Lyginant su Lietuva 1940 metais, kai ji turėjo tikrai efektyviai paruoštą ir motyvuotą gynybą visuomenę, dabartinė situacija yra žymiai blogesnė. Mano nuomone, pagrindinė neefektyvaus prieššinimosi priežastis buvo politikos priešintis nebuvimas ir politikų išdavystė. Tuometinis kariuomenės vadas, turio omenyje Vincą Vitkauską, tiesiogiai dirbo priešininkui ir po 1940 metų sėkmingiausiai išvengė bet kokio paplekšnojimo dėstė lietuviškuose universitetuose. Valstybėje nebuvo politinės gynybos, kuri būtų realizuojama nepriklausomai nuo to, jeigu kuri nors grandis „supasuo“t. Tik kyla klausimas, ar tokią politiką turime šiandien? Mes turime įsipareigojimų NATO ir NATO turi įsipareigojimų mums. Bet susidūręs su vienu nestandartiškai veikiančiu asmeniu, turio omenyje JAV prezidentą Donaldą Trampą, kuris puikiai gąsdina europiečius dėl jų atmesino požiūrio į gynybą paskutiniuos 20 metų, mums vėl kyla klausimas, ar kas nors ateis ir pagalba, jeigu krizė kils.

Dar vienas labai įdomus dalykas, kurį reikėtų pavadinti viena didžiausių mūsų grėsmių, yra teisingas krizės, teisingas grėsmės įvertinimas. Jeigu kalbėtumėm apie scenarijus, manau, šiandien vienintelis mūsų oponentas yra Rusija, o scenarijai ukrainietiški. Galimas dalykas, kad atsikelti kokios nors teritorijos nepavyks, bet oponentas tikėtis sukelti sumaištį panaudodamas prorusiškas pajėgas Klaipėdos krašte ir Vil-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. Tuo labiau kad mes matome, kaip priešininkas panaudoja įvairias visuomenines formules. Priešininkas sako: „Ne, ne, čia yra ne mūsų pajėgos.“ Taip jie sakė ir 1990 metais: „Ne, ne, mes nekontroliuojame OMON'o, čia yra kažkokia savaveiksmė grupuotė.“ Nepaisant to, kad jie gaudavo atlyginimus, ginklus ir visa kita iš čia esančių karinių dalių. Galia garantuoti, kad jeigu čia dabar kas nors kils, tai scenarijus bus panašus. Mūsų potencialus priešininkas niekada nebuvo per daug išrankus ieškodamas ir kurdamas scenarijus. Ne veltui yra pasakojama, kad rusakalbių ma-

niaus krašte. T

NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2018

2018 metų NACIONALINĖS VERTYBĖS pristatomos šeštadieniais „Žalgirio“ nacionalinio pasipriešinimo judėjimo priede su „Respublika“. Rašykite ir Jūs! NACIONALINIŲ VERTYBIŲ RINKIMAI 2018, A.Smetonos g. 2, Vilnius LT-01115, arba el.paštu redaktorius@respublika.net. Tel. (8-5) 212-35-25

Dievo ir žmonių mylimas kunigas Jonas Katelė

Minėdami svarbią ir gražią mūsų valstybės šventę, Lietuvos Respublikos šimtmetį, turime prisiminti ir pagerbti ne tik istorinio 1918 m. Vasario 16-osios akto signatarus. Nepriklausomybės, tautinės valstybės idėjų šaknys buvo kur kas gilesnės, siekė XIX a. vidurį. Joms įsitvirtinti padėjo mūsų šviesuoliai, kunigai ir pasauliečiai, veikę įvairiose Lietuvos vietose. Tarp jų buvo ir kunigas kanauninkas Jonas Katelė (1831-1908), 36 metus dirbęs Panemunėlio klebonu Rokiškio krašte, ypač daug padaręs, kad šio krašto žmonės būtų šviesesni, tautiškai susipratę, kad geriau ir gražiau gyventų. Jo biografas Vytautas Bičiūnas vadina kunigą vienu iš „Aušros“ pranokėjų, pirmtakų, kurie, kaip ir Mikalojus Akelaitis, Dionizas Poška, „padėjo subręsti „Aušros“ idėjoms“, tačiau dar nebuvo jų šalininkais, nenorėjo atsiskirti sąjungos su lenkais - unijos. Bet tas nesutrukdė jiems padaryti daug gero mūsų kultūrai, kartu ir tautiniam judėjimui.

J.Katelė - kupiškėnas, mokslus išėjęs Panevėžio bajorų mokykloje ir Varnių kunigų seminarijoje. M.Valančiaus išventintas į kunigus 1855 m., įgyvendino jo idėjas - dirbo švietėjišką darbą kaimuose, platino draudžiamą spaudą ir skleidė blaivybę dirbdamas Zarasuose, Jūžintuose, o vėliau, nuo 1872 m., Panemunėlyje. Čia pritapo ne iš karto, nes elgėsi kitaip nei jo pirmtakai: domėjosi, kaip gyvena net ir neturtingi žmonės, jaunimas, kalėdodamas prašydavo žmones padainuoti ir pats dainuodavo. Bet svarbiausia, radęs tamsią parapiją, energingai ėmėsi jos švietimo. Tokių kunigų švietėjų tada buvo ne vienas, bet J.Katelė visus juos gerokai pra-

J.Katelė mokėjo patraukti jaunimą į savo pusę, paskatinti jį mokytis nors ir nelengvomis sąlygomis - po sunkių ūkio darbų, prie balanų šviesos, slapstantis nuo valdžios. Skatino visai: agitavo per išpažintis, pamokslus, aiškino rašto naudą, neleido beraščių prie pirmosios Komunijos, atsisakdavo tokius sutuokti ir t. t. Rūpinosi, kad rašto išmokyti kuo daugiau mergaičių sakdamas, kad tada ir jų vaikai bus raštingi. Tokiam didelio masto švietimo darbui išplėtoti ir daugelį metų sėkmingai tęsti vien pedagogo talento buvo per mažą. Kunigas J.Katelė buvo ir puikus organizatorius, geras konspiratorius, labai drąsus žmogus. Nors lietuviškos mokyklos buvo uždraustos, valdžios šnipai žandarai uoliai ieškojo jų po kaimus, o suradę smarkiai bausdavo „kaltininkus“, jis sugebėjo dirbti nepastebimai. Kanauninkas Povilas Dogelis, buvęs ta-

Per porą tokios aktyvios veiklos dešimtmečių parapija labai pasikeitė. Jos žmonės ne tik tapo blaivesni, kultūringesni, bet ir labiau tautiškai susipratę.

Apie 1894 m. įkūrė slaptą „Žvaigždės“ draugiją, turėjusią apie 50-60 narių. Jai priklausė ir Juozas Tūbelis, J.Katelės krikštūsūnis, būsimasis vienas pačių žymiausių mūsų valstybės tarpukario veikėjų. Jam kunigas visam gyvenimui tapo tvirto žmogaus pavyzdžiu. Draugijos tikslai buvo lietuviškos spaudos platinimas, savišvieta, tautosakos, kurią siuntė J.Basanavičiui, rinkimas. Stengtasi „kas savaitę užrašyti po vieną mįslę, priežodį, pasaką ar senybės dainelę“. Draugija taip pat rengė vaidinimus. Tam J.Katelė taip pat daug padėdavo - jiems organizuoti pakvietė gabų savamokslį Oto Širvydą iš Jūžintų, parinkdavo scenos veikala, apmokėdavo išlaidas, būdavo labai aktyvus, aistringas žiūrovas. Anot V.Bičiūno, „šiam darbe, kun. J.Katelė lietuviybės pėdomis sekė“, nes slaptieji vaidinimai anais laikais buvo ne meno, bet tautiniai visuomeninės veiklos žygiai. Tarp vaidintojų būdavo ir J.Tūbelis, ir jo seserys Onutė ir Viktorija.

Klebonas buvo apsiskaitęs, išsilavinęs žmogus, domėjosi filosofija. Turėjo labai turtingą asmeninę biblioteką - kelis tūkstančius tomų rusų, lenkų, lotynų, vokiečių ir net prancūzų kalbomis daugiausia iš istorijos, geografijos, tikėjimo mokslų. Buvo joje ir grožinės literatūros - A.Mickevičiaus, L.Tolstojaus, A.Puškinio, J.Kraševskio, F.Šilerio ir kitų klasikų kūrinių, taip pat nemaža lenkų autorių knygų apie Lietuvą, A.Strazdo, A.Baranausko, A.Vienažindžio eilėraščių rinkiniai. Šias knygas ne tik pats skaitė, bet mielai skolino parapijiečiams. Nuolatos sekė lietuvių ir lenkų

spaudą - prenumeravo nemažą periodinių leidinių ir pats jiems rašė, spaudos naujienos dažnai buvo aptariamoms klebonijoje.

Žinoma, J.Katelei labai rūpėjo ir Panemunėlio bažnyčios būklė - ji buvo mažoka ir jau ėmė griūti dėl senumo. Klebonas, jau nebejaunas būdamas, ėmėsi organizuoti naujos bažnyčios statybą. Rygos architektas Florijonas Vygonovskis 1894 m. parengė bent du projektus, vienas iš jų - su originaliu, dvišakiu bokštu. Šis projektas ir buvo pasirinktas turbūt todėl, kad patiko Panemunėlio dvarininkui Kazimierui Svionteckiiui: juk toks bokštas simbolizavo ir priminė uniją... Bet darbai prasidėjo dar negreitai: rusų valdžia

tūkstančiai gyventojų. Klebonui teko paaukoti savo santaupas, skolintis. Vietos dvarininkai paremti statybų neskubėjo, nes dvišakis bokštas, pasirodė, jiems buvo per mažas stimulus. J.Tūbelio tėvas taip pat Juozas, pasiturintis ir religingas ūkininkas, artimai bendravęs su J.Katele, piktinosi: „Jiems tik lonkoje sėdėti, o bažnyčios statyti tai nereikia“. Ūkininkas ne tik piktinosi, bet ir gelbėjo padėti, už savo pinigus įrengė didįjį altorių su šv.Juozapo statula centre. Todėl ir naujoji bažnyčia gavo Šv.Juozapo Globos vardą. J.Katelė mirė 1908 m. statybų pabaigos nesulaukęs. Jis palaidotas būsimosios bažnyčios šventoriuje. Ant antkapio išskalti

► Kun. Katelė rusų priespaudos laikais buvo vienas drąsiausių ir daugiausia atsidavusių žmonių švietimui kunigų

visai varžė naujų katalikų bažnyčių statybą, todėl leidimą J.Katelei išdavė tik 1897 m. Tačiau statybai pinigų trūko: darbų sąmata siekė 35 tūkstančius aukso rublių (apie 180 tūkstančių litų), o parapija nedidelė, vos penki

žodžiai iš Senojo Testamento: „Jis buvo Dievo ir žmonių mylimas, jo atmintis palaiminta“. O naująją Panemunėlio bažnyčią 1911 m. pašventino Maironis.

Jonas RUDOKAS

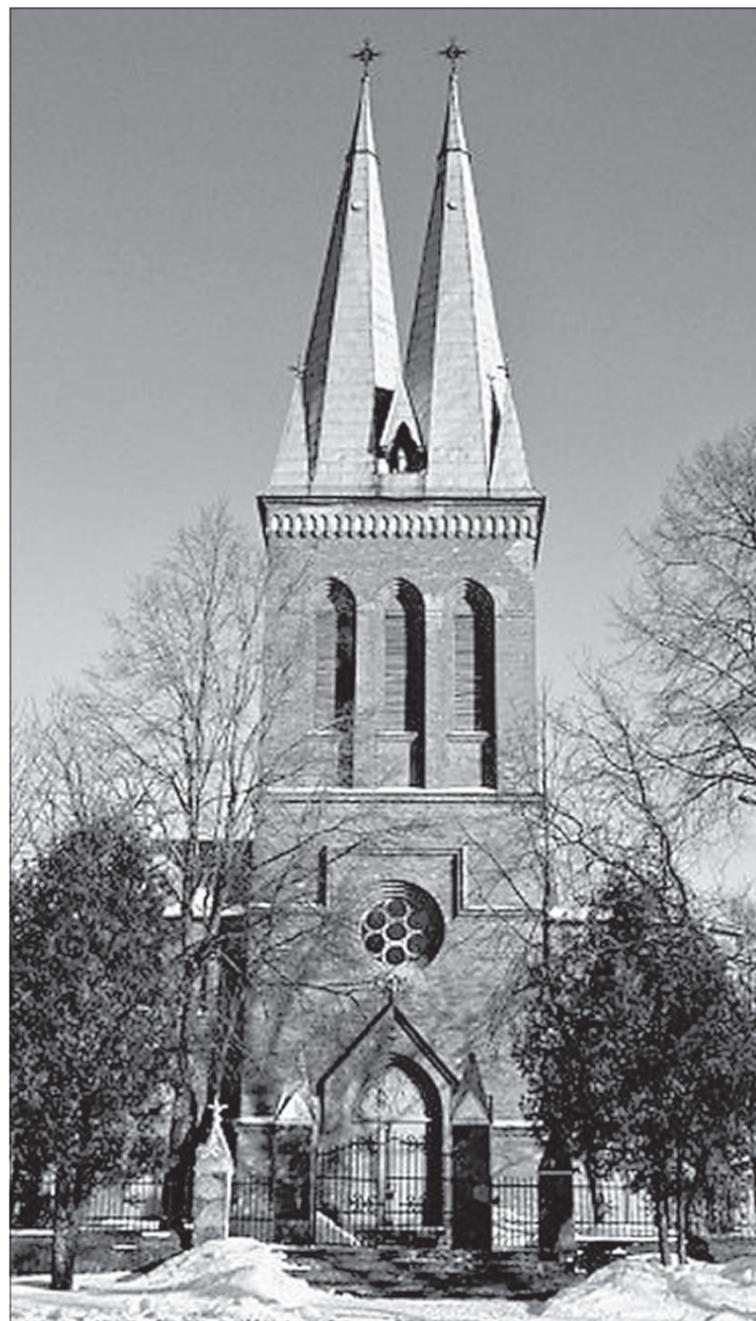
► J.Katelė skatino jaunimą mokytis: agitavo per išpažintis, pamokslus, aiškino rašto naudą, neleido beraščių prie pirmosios Komunijos, atsisakdavo tokius sutuokti

lenkė, savo parapijoje sukūręs ištiesą nelegalių mokyklų tinklą - gerai apgalvotą ir organizuotą, pastoviai jo prižiūrimą, dykai aprūpinamą mokymo, rašymo priemonėmis. Tam išleisdavęs kelis tūkstančius rublių. Šių mokyklų programa buvo ne siauresnė už valdiškų, rusiškų mokyklų programas, todėl teko pasirūpinti ir vadovėlių - lietuvių kalbos gramatikos, aritmetikos uždavinyno (vadinto dar užduotynu), geografijos - leidyba.

Pats būdamas, kaip sakydavo, pedagogas iš Dievo malonės,

da vikaru Panemunėlyje, teisingai pabrėžė, kad „kun. Katelė rusų priespaudos laikais buvo vienas drąsiausių ir daugiausia atsidavusių žmonių švietimui kunigų“.

Žinoma, darbuosiu jis ne vienas, turėjo nemažą talkininkų. Pradžioje jam talkino kaimo jaunimas, vėliau padėjo ir vietos kunigai. Išmokius žmones rašto, jiems reikėjo ir lietuviškos spaudos, tada dar draudžiamos. Ją klebonas su pagalbininkais sugebėjo sėkmingai platinti nekliaudamas valdžiai, nors ir buvo sekamas, skundžiamas, krečiamas.

► Kunigo Jono Katelės statyta dvibokštė Panemunėlio bažnyčia